

3. Агарков М. М. Проблема злоупотребления правом в советском гражданском праве / М. М. Агарков // Избранные труды по гражданскому праву : в 2 т. Т. 2. – М. : Центр ЮрИнфоР, 2002. – С. 360–384.

4. Покровский И. А. Основные проблемы гражданского права / И. А. Покровский. – [Изд. 4-е, испр.]. – М. : Статут, 2003. – 295 с.

5. Гражданское право : учебник. Ч. 1 / [отв. ред. В. П. Мозолин, А. И. Масляев]. – М. : Юристъ, 2005. – 659 с.

6. Мічурін Є. О. Межі та обмеження цивільних прав [Електронний ресурс] / Є. О. Мічурін // Право і Безпека. – 2010. – № 3 (35). – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pib/2010_3.

Надійшла до редколегії 17.09.2012

ЗАЙЦЕВ А. Л. ГРАНИЦЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ПРАВ СУБЪЕКТАМИ НАСЛЕДСТВЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ

Проведено сравнение конструкции «границы осуществления прав субъектами наследственных отношений» с конструкциями «принятие наследства» и «отказ от принятия наследства».

ZAITSEV O. LIMITS OF IMPLEMENTATION OF THE RIGHTS BY SUBJECTS OF HEREDITARY RELATIONS

The comparison of construction «limits of implementation of the rights by subjects of hereditary relations» with constructions «acceptance of inheritance» and «refusal of the acceptance of inheritance» is made.

УДК 347.763.8

Н. М. КАПУСТЯН,

здобувач

Харківського національного університету внутрішніх справ

СТРУКТУРА ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ ПОСЛУГ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ТАКИМ ДОГОВОРОМ

Розкрито поняття телекомунікації, структура договору про надання послуг мобільного зв'язку та відповідальність сторін за таким договором, проаналізовано положення нормативно-правових актів з даного питання, розглянуто судову практику.

Останніми роками технології безпроводного зв'язку зазнали бурхливого розвитку і широко застосовуються в багатьох галузях народного господарства та в повсякденному житті. Це, у свою чергу, обумовлює необхідність створення та вдосконалення системи правового регулювання суспільних відносин, що виникають під час надання та користування послугами безпроводної передачі інформації.

Стаття 1 Закону України «Про телекомунікації» відзначає, що безпроводний зв'язок – це безпроводний доступ до телекомунікаційної мережі як вид телекомунікації – електров'язок із використанням радіотехнологій, під час якого кінцеве обладнання хоча б одного із споживачів може вільно переміщатися із збереженням унікального ідентифікаційного номера в межах пунктів закінчення телекомунікаційної мережі, які під'єднані до одного комутаційного центру [1].

Дефініцію «телекомунікації» законодавець тлумачить як передавання, випромінювання або приймання знаків, сигналів, письмового

тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду по радіо, проводовими, оптичними або іншими електромагнітними системами. Слід зауважити, що запроваджені в Законі України «Про телекомунікації» вищенаведені визначення вже не є актуальними: вони розуміють до телекомунікації лише як різновид електров'язку і залишають поза межами регулювання сучасні безпроводові технології на базі лазерного та інфрачервоного випромінювання.

Договором про надання послуг безпроводного зв'язку визнається правочин, який зумовлює надання або отримання послуги безпроводного (мобільного) характеру, який укладається між споживачем і надавачем послуги (оператором або провайдером), за яким надавач послуги (оператор або провайдер) зобов'язується надавати послуги безпроводного зв'язку на умовах визначених у такому договорі, а споживач зобов'язується оплатити ці послуги, якщо інше не встановлено договором. Такий договір укладається з надавачем послуги (оператором або провайдером), які внесли до реєстру операторів

та провайдерів телекомунікацій Національною комісією з питань регулювання зв'язку України та відповідно до законів України «Про телекомунікації» та «Про радіочастотний ресурс України» [2], мають ліцензії на відповідний вид діяльності у сфері телекомунікації та на користування радіочастотним ресурсом України.

До укладення договору незалежно від його форми (письмової чи усної) оператор, провайдер у належній формі зобов'язані довести до відома споживачів інформацію щодо особливостей надання певного виду послуг, наприклад щодо території покриття мережами оператора (для послуг рухомого (мобільного) зв'язку). Така інформація повинна розміщуватись у місцях продажу послуг та проведення розрахунків за них, а також може доводитись до споживачів через веб-сайти, довідково-інформаційні, сервісні служби операторів, провайдерів та інші засоби масової інформації.

Оператори та провайдери можуть затверджувати форми договорів, установлювати умови публічних договорів про надання певних видів телекомунікаційних послуг та оприлюднювати їх на своїх веб-сайтах і в місцях продажу послуг. Однак такі договори повинні відповідати Основним вимогам договору про надання телекомунікаційних послуг, які затверджені рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України [3], та враховувати положення Цивільного кодексу (далі – ЦК) України щодо порядку формування умов цих договорів.

Питання, що виникають під час укладення, виконання, зміни, розірвання договору і не врегульовані ним, регулюються Цивільним кодексом України [4], Господарським кодексом України [5], Законом України «Про телекомунікації» та іншими нормативно-правовими актами.

Споживачі послуг мають право звернутися до Національної комісії з питань регулювання зв'язку України (далі – НКРЗ) чи Державної інспекції зв'язку (далі – ДІЗ) зі скаргами щодо неправомірних умов договору. НКРЗ може прийняти рішення, а ДІЗ видати припис про зобов'язання оператора, провайдера привести договір у відповідність до законодавства, вжити інших заходів впливу відповідно до законодавства.

Договір про надання послуг безпроводного зв'язку повинен містити істотні умови, визначені Законом України «Про телекомунікації», Основними вимогами до договору про надання телекомунікаційних послуг, які затверджені рішенням НКРЗ, Правилами надання та отримання

телекомунікаційних послуг, затвердженими Постановою Кабінету Міністрів України [6] тощо.

Відповідно до положень ЦК України та Закону України «Про телекомунікації» забороняється включати до договору положення, що порушують певні норми законодавства, зокрема:

- передачу у власність споживачу обмежених телекомунікаційних ресурсів (радіочастотного, номерного тощо), використання яких здійснюється на підставі відповідних дозволів;

- стягнення зі споживача окремої плати за роботи і послуги, які не є самостійними і призначені для забезпечення належної якості телекомунікаційних послуг, ліквідації пошкоджень або аварій на телекомунікаційній мережі, що виникли не з вини споживача;

- отримання та/або сплату споживачем послуг, які не є предметом договору або які він не замовляв;

- стягнення зі споживача плати за отримання від оператора, провайдера рахунків за надані послуги та розшифровок нарахованої до оплати суми за той розрахунковий період, до якого споживач має претензії;

- стягнення зі споживача плати за доступ до служб екстреного виклику або скорочення переліку таких послуг;

- обмеження споживача у з'єднанні з будь-яким іншим абонентом телекомунікаційної мережі загального користування, службою або послугою, що надається в телекомунікаційній мережі загального користування іншим оператором, провайдером;

- тарифікацію таких технологічних операцій, пов'язаних з отриманням телекомунікаційних послуг, як набір номера, отримання сигналу контролю посилки виклику, тонового сигналу зайнятості, відбій з'єднання;

- надання споживачем відомостей про себе, які не потрібні для укладання договору, надання послуг та розрахунків за них;

- встановлення показників якості основних і додаткових послуг, що гірші за визначені нормативно-правовими актами та нормативними документами у сфері телекомунікації;

- ускладнення порядку пред'явлення претензій та скарг з боку споживача;

- обмеження конкуренції на ринках телекомунікаційних послуг;

- умови, які ставлять сторони договору в нерівне становище, обмежують чи погіршують права споживача порівняно з визначеними законодавством.

У договорі обов'язково повинні міститися перелік та обсяги замовлених послуг, у тому

числі основних і додаткових, надання яких є предметом договору, та, на вимогу споживача, послуг, доступ до яких обмежується. У разі якщо надання послуги, яка є предметом договору, здійснюється на підставі ліцензії, найменування виду послуги повинно відповідати формулюванню, передбаченому законодавством та відповідною ліцензією.

Крім того, в договорі повинна бути деталізована відповідальність сторін за порушення його умов. Так, договір повинен передбачати порядок розгляду спорів, що можуть виникнути між сторонами в процесі його виконання, зміни чи розірвання, строк дії договору (момент набрання та припинення ним чинності) та умови його продовження (продлонгації). Указується перелік підстав для зміни та припинення (розірвання) договору, дії сторін у разі прийняття рішення про дострокове припинення дії договору.

Серед умов дострокового припинення дії договору мають бути визначені умови, пов'язані з анулюванням, недійсністю, закінченням терміну дії ліцензії на здійснення відповідного виду господарської діяльності у сфері телекомунікації чи на користування радіочастотним ресурсом, а також із заборгованістю споживача за надані послуги.

У разі оформлення відносин щодо надання послуг мобільного (стільникового) зв'язку, надавач послуги (оператор або провайдер) повинен забезпечувати і нести відповідальність за збереження відомостей про споживача, отриманих під час укладення договору, надані телекомунікаційні послуги безпроводного зв'язку, у тому числі про їх отримання, тривалість, зміст, маршрути передавання тощо. На даний час ми бачимо, що надавач послуги не тільки не забезпечує збереження таємниці особистої інформації користувача послуги, але і сам використовує її для просування власних продуктів через розсилання електронних повідомлень.

Відповідно до положень ЦК України, та Закону України «Про телекомунікації», надавач послуги мобільного (стільникового) зв'язку (оператор або провайдер) несе перед споживачами майнову відповідальність за ненадання або неналежне надання телекомунікаційних послуг. З огляду на те, що поняття якості послуги мобільного (стільникового) зв'язку не визначено, так само як і порядок притягнення до відповідальності надавача послуги, в даний час здійснити захист своїх прав споживач не може.

Отже, можна зробити висновок, що питання щодо відшкодування завданих споживачеві фактичних збитків, моральної шкоди, втраче-

ної ним вигоди через неналежне виконання оператором, провайдером обов'язків, передбачених договором, не можливо вирішити навіть у судовому порядку.

Відповідно до чинного законодавства оператор, провайдер не дає жодних гарантій щодо будь-яких товарів, інформації і послуг, що поставляються чи надаються за допомогою Інтернету, не несе відповідальності за будь-які втрати або збитки, яких прямо чи опосередковано зазнали споживачі (абоненти) чи треті особи внаслідок використання інформаційних ресурсів Інтернету чи неможливості їх використання. На нашу думку, оператори мають нести певну відповідальність за розміщення на сайтах недобросовісної інформації та розповсюдження продуктів, які здійснюють пропаганду насилля та розміщують порнографічну продукцію. При наданні послуг мобільного (стільникового) зв'язку оператор має забезпечити унеможливлення розсилання такої інформації на мобільні телефони користувачів послуг мобільного (стільникового) зв'язку.

Чинне законодавство передбачає, що оператор, провайдер несе відповідальність за сумісність роботи з телекомунікаційною мережею кінцевого обладнання, на яке видано в установленому законодавством порядку документ про підтвердження його відповідності та яке включено до опублікованого в офіційному державному бюлетені переліку технічних засобів, що можуть застосовуватися в телекомунікаційних мережах загального користування. Варто зауважити, що законодавством не регламентовано порядок визначення сумісності телекомунікаційної мережі, що породжує нав'язування додаткових послуг при їх налагодженні. Також варто визначити, що порядок притягнення до відповідальності та обсяг відповідальності законодавством також не визначено.

Порядок повернення коштів у разі ненадання послуг або надання послуг неналежної якості визначається договором між оператором, провайдером та споживачем (абонентом). З огляду ж на те, що умови договору розробляються оператором або провайдером, такого пункту в типовому договорі розробники не передбачають або вказують одним реченням без вказівки випадків, коли послугу мобільного (стільникового) зв'язку слід уважати неякісною або виконаною з порушенням умов.

Чинне законодавство, а також умови договору, який розробляє надавач послуги (оператор або провайдер), закріплюють випадки, в разі настання яких вони не несуть відповідальності.

Так, у договорі про надання послуг мобільного (стільникового) зв'язку одним із пунктів, за яким надавач послуги не несе відповідальності, є пункт настання інших причин, на усунення яких оператор, провайдер не має можливості впливати. На нашу думку, під цей пункт можна «підігнати» різні випадки, в тому числі й ті, що дійсно порушують права споживача.

Чинне законодавство, так само як і договір про надання послуг безпроводового зв'язку, передбачає, що в разі затримки плати за надані оператором, провайдером телекомунікаційні послуги споживачі сплачують пеню, яка обчислюється від вартості неоплачених послуг у розмірі облікової ставки Національного банку України, що діяла в період, за який нараховується пеня. Відповідно ж до положень ЦК України сторони договору мають нести рівну відповідальність за порушення умов договору, у нашому випадку споживач у разі порушення умов договору не може застосувати положення про пеню відносно оператора або провайдера.

Сплата споживачем пені, правомірне припинення чи скорочення оператором, провайдером переліку телекомунікаційних послуг не звільняє споживача від обов'язку оплатити надані йому телекомунікаційні послуги. На нашу думку, при наданні послуг мобільного (стільникового) зв'язку оператори постійно скорочують обсяг послуг, що входили до пакету послуг на момент укладення договору, а тому можна вважати, що оператор як сторона договору змінив умови договору в односторонньому порядку, що дає можливість вважати послугу неякісною, а споживачу – не сплачувати за таку послугу та звернутися до суду щодо порушення умов договору.

У разі виявлення пошкодження телекомунікаційної мережі, що сталося з вини споживача, усі витрати оператора телекомунікацій на усунення пошкодження, а також відшкодування інших збитків (у тому числі неотриманий прибуток) покладаються на споживача.

Консолідований обсяг майнової відповідальності операторів (провайдерів) перед споживачами за порушення умов договорів про надання послуг безпроводного зв'язку за чинним законодавством має такий вигляд:

1) за ненадання оплачених послуг безпроводного зв'язку або надання їх в обсязі, меншому за оплачений, – у розмірі оплаченої вартості ненаданих послуг та штрафу в розмірі 25 % вартості послуг;

2) за безпідставне відключення кінцевого обладнання – у розмірі абонентної плати за весь період відключення;

3) за безпідставні скорочення чи зміну переліку послуг – у розмірі абонентної плати за один місяць;

4) в інших випадках – у розмірах, передбачених договором про надання телекомунікаційних послуг безпроводного зв'язку.

У разі неусунення протягом однієї доби із зафіксованого моменту подання абонентом заявки щодо пошкодження телекомунікаційної мережі (в тому числі і безпроводної), яке унеможливило доступ споживача до послуги або знизило до неприпустимих значень показники якості телекомунікаційної послуги, абонентна плата за весь період пошкодження не нараховується, а оператор телекомунікацій у разі неусунення пошкодження протягом п'яти діб із зафіксованого моменту подання абонентом відповідної заявки сплачує споживачу штраф у розмірі 25 % добової абонентної плати за кожну добу перевищення цього терміну, але не більше ніж за три місяці.

Сучасна судова практика свідчить про те, що основну масу позовів, які пов'язані з порушенням умов договорів про надання послуг безпроводного зв'язку, становлять позовні заяви операторів стільникового мобільного зв'язку стандартів GSM-900 та GSM-1800. Предмет спору – стягнення з абонентів (споживачів) заборгованості з оплати послуг. Як правило, стягнення штрафних (фінансових) санкцій за несвоєчасну оплату оператори не вимагають (навіть у випадках, коли такі санкції передбачені умовами договору).

Кількість таких позовів в Україні є значною. Наприклад, у 2011 р. їх частка, за статистичними даними господарського суду Харківської області, становила майже 5 % від загальної кількості судових справ, розглянутих цим судом. Слід відзначити, що виходячи з суб'єктної підсудності господарських судів відповідачами в цих справах виступали лише ті абоненти, які є юридичними особами, або фізичними особами-підприємцями. Основна ж маса позовів розглядається загальними судами, оскільки найбільшу кількість абонентів стільникового зв'язку становлять фізичні особи, що отримують послуги для особистих потреб.

Як правило, в договорах про надання вищевказаних послуг міститься умова про те, що оператор у випадку виникнення заборгованості по оплаті повинен протягом певного строку направити споживачеві вимогу – повідомлення про необхідність погашення заборгованості. Суд повинен перевірити доведеність факту належної відправки відповідачеві такого повідомлення позивачем.

У деяких випадках умовами договору передбачено обов'язок абонента ліквідувати заборгованість протягом певного строку після настання однієї з подій, що настала раніше: після отримання від оператора відповідного повідомлення або після припинення надання послуг стільникового мобільного зв'язку внаслідок вичерпання авансового платежу нижче мінімального рівня.

Справи у спорах даної категорії (про стягнення заборгованості за надання послуг безпроводного зв'язку) не належать до складних. Суд під час їх розгляду повинен встановити три факти:

– чи надавалися позивачем відповідачеві зазначені в договорі послуги в належних обсягах та належної якості;

– чи підтверджується факт відсутності оплати відповідачем наданих послуг;

– чи настав строк такої оплати.

Усі ці факти повинні бути підтвержені позивачем (оператором) шляхом надання належних та допустимих доказів, оскільки кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень.

Дуже яскраво необхідність ретельного доведення саме оператором всіх вищезазначених фактів ілюструє рішення господарського суду м. Київ від 21 січня 2011 р. у справі № 43/546-55/283 [7].

Приватне акціонерне товариство «МТС Україна» звернулось до господарського суду м. Київ із позовною заявою до приватного підприємства «Українська економіко-правова група» про стягнення 544 грн 32 коп. заборгованості за надані послуги стільникового зв'язку.

Суд зобов'язав позивача надати докази та правове обґрунтування переходу відповідача на тарифні плани: МС «Мережа», ГМС МС «30 хвилин Новий», УМС «Щасливі хвилини»,

ГМС МТС «Вільний», МТС «Вільний плюс», ГМС МС «Доступний» – та надати розрахунки наданих послуг за вказаними тарифними планами. Проте позивач ухвали суду не виконав, вказані документи та пояснення не надав. Суд, відмовляючи в позові, зазначив, що оскільки позивач не довів належними засобами доказування наявності заборгованості за замовлені відповідачем послуги та факту правильності нарахувань грошових коштів за замовлені відповідачем послуги, то відповідно в суду відсутні підстави для стягнення з відповідача заявленої в позові суми.

Таким чином, варто відзначити що умови договору мають відповідати чинному законодавству та не формуватися в односторонньому порядку, а узгоджуватися сторонами. У договорі має дотримуватися баланс інтересів сторін, зокрема права та обов'язки сторін мають бути збалансовані і не надавати жодній зі сторін певні переваги. Межі матеріально-фінансової відповідальності сторін за договорами про надання послуг безпроводного зв'язку прямо залежать від відповідності умов цих договорів вимогам чинного законодавства – Цивільному та Господарському кодексам, Закону України «Про телекомунікації», Основним вимогам до договору про надання телекомунікаційних послуг, Правилам надання та отримання телекомунікаційних послуг тощо. Основним обов'язком оператора, провайдера за цими договорами є надання споживачеві якісної, безпечної послуги того виду та обсягу, що між ними обумовлений, а основним обов'язком споживача (абонента) є своєчасна, належного розміру оплата послуг, що ним споживаються. Оператор або провайдер в односторонньому порядку не мають право змінювати обсяг послуг передбачених договором та змінювати тарифні плани.

Список використаної літератури

1. Про телекомунікації : закон України : від 18 листоп. 2003 р. № 1280-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 12. – Ст. 155.
2. Про радіочастотний ресурс України : закон України : від 1 черв. 2000 р. № 1770-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 36. – Ст. 298.
3. Про затвердження Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг [Електронний ресурс] : рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 26 берез. 2009 р. № 1420. – Режим доступу: <http://www.nkrz.gov.ua/uk/activities/ruling/1238580230>.
4. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № № 40–44. – Ст. 714.
5. Господарський кодекс України // ВВР України. – 2003. – № 18, № 19–20, № 21–22. – Ст. 144.
6. Про затвердження Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг : постанова Кабінету Міністрів України : від 9 серп. 2005 р. № 720 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 32. – Ст. 284.
7. Справа № 43/546-55/28321.01.11 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/13570554>.

Надійшла до редколегії 11.09.2012

КАПУСТЯН Н. Н. СТРУКТУРА ДОГОВОРА О ПРЕДОСТАВЛЕНИИ УСЛУГ МОБИЛЬНОЙ СВЯЗИ И ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ПО ТАКОМУ ДОГОВОРУ

Раскрыты понятие телекоммуникации, структура договора о предоставлении услуг мобильной связи и ответственность сторон по этому договору, проанализированы положения нормативно-правовых актов по данному вопросу, рассмотрена судебная практика.

KAPUSTYAN N. THE STRUCTURE OF THE CONTRACT FOR PROVIDING MOBILE SERVICES AND RESPONSIBILITIES UNDER SUCH CONTRACT

The concept of telecommunications, the structure of the contract for providing mobile services and responsibilities of the parties are revealed, the positions of normative and legal acts on the subject are analyzed, judicial practice is considered.

УДК 347.1

К. А. КАРЧЕВСЬКИЙ,

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності
навчально-наукового інституту права та масових комунікацій
Харківського національного університету внутрішніх справ*

НАСЛІДКИ НЕДОТРИМАННЯ ПОРЯДКУ ВЧИНЕННЯ ПРАВОЧИНУ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА, ЩОДО ВЧИНЕННЯ ЯКОГО Є ЗАІНТЕРЕСОВАНІСТЬ (ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ)

Проведено порівняльно-правову характеристику наслідків недотримання порядку вчинення правочинів акціонерного товариства, щодо вчинення яких є заінтересованість. Okремо розглянуто наслідки у вигляді недійсності правочину та відповідальності заінтересованих осіб за шкоду, завдану товариству.

Закріплюючи порядок вчинення правочинів акціонерного товариства (далі – АТ), щодо вчинення яких є заінтересованість (далі – правочини із заінтересованістю), Закон України «Про акціонерні товариства» [1] (далі – Закон про АТ) встановлює правові наслідки недотримання такого порядку. Так, зокрема, наслідкам недотримання вимог до порядку вчинення правочину із заінтересованістю присвячена ст. 72 Закону. Відповідно до ч. 1 правочин, учинений із порушенням вимог ст. 71 Закону про АТ, суд може визнати недейсним. Згідно з ч. 2 відповідальність за шкоду, заподіяну товариству правочинном, учиненим із порушенням вимог ст. 71 цього Закону, несе особа, заінтересована у вчиненні акціонерним товариством такого правочину.¹ Отже до відповідних наслідків,

встановлених законодавством, необхідно віднести: 1) можливість визнання правочину із заінтересованістю недейсним; 2) відповідальність за шкоду, завдану товариству особою, яка заінтересована у вчиненні правочину.

Про відповідні наслідки порушення порядку вчинення правочину із заінтересованістю в юридичній літературі вказується наступне. Так, на думку О. Виговського, до відповідних наслідків належать: а) оспорюваність правочину із заінтересованістю; б) відповідальність особи (осіб), заінтересованої (заінтересованих)

перед ним у розмірі завданих товариству збитків. Такий правочин може бути визнаний судом недейсним, якщо особа, яка вчинила правочин, знала або повинна була знати про недотримання зазначених вимог». По-друге, передбачалося, що в разі недотримання особою, заінтересованою у вчиненні товариством правочину, вимог, передбачених ст. 71 цього Закону, та вчинення товариством правочину з юридичною особою, всі акції (частки, паї) якої належать цій особі та/або її афілійованим особам, товариство або будь-хто з його акціонерів має право вимагати визнання цього правочину судом недейсним і відшкодування збитків та/або моральної шкоди.

¹ За час, який минув з моменту прийняття Закону про АТ, дана норма зазнала певних змін. Так, спочатку ст. 72 передбачала наступне. По-перше, раніше було встановлено наступне правило: «У разі недотримання вимог, передбачених статтею 71 цього Закону, особа, заінтересована у вчиненні акціонерним товариством правочину, несе відповідальність